

KRITISKE ANALYSER

Af Henrik Herløv Lund, økonom, velfærdsforsker og samfundsdebattør - cand. Scient. Adm.

www.henrikherloevlund.dk

herloevlund@mail.dk

TRUMPS SKATTEREFORM AFSLØRER HAM SOM EN BEDRAGER MOD "UNDER"AMERIKA: Rige og koncerner tilgodeses på bekostning af arbejdere og middelklasse.

- *Trump vandt valget på at italesætte amerikanske arbejdere og funktionærers vrede og frustration over, at arbejdspladserne forsvinder og indvandrerne ånder dem i nakken, at indkomsterne stagnerer og uligheden vokser og at ingen i Washington hidtil har adresseret disse "Under Amerikas" reelle problemer, heller ikke demokraterne.*
- *Trump lovede at gøre noget, men har vist sig som en bedrager, som i virkeligheden bruger valgsejren til at føre en dybt konservativ og reaktionær politik.*
- *Sygesikringen til de fattigste har Trump – dog heldigvis indtil nu forgæves – forsøgt at afskaffe og miljø og klimahensynene er tilsidesat med opsigelsen af Parisaftalen.*
- *Og den skattereform, som republikanerne nu efter forslag fra Trump har fået vedtaget er det helt store bedrageri: Uligheden vokser som følge af kæmpeskattelettelser til koncernerne og rige, mens arbejdere og funktionærer må nøjes med pebernødder og på længere sigt har udsigt til skattestigninger.*
- *Tilmed er reformen langt hen ad vejen ikke finansieret og vil afføde en kæmpestigning i det amerikanske statsunderskud, som republikanerne stensikkert vil prøve at bruge som løftestang for massive velfærdsbesparelser. Bedrageri fra ende til anden.*

1. Trump red på vrede over globalisering.

Der er i den almindelige amerikanske befolkning i disse år en kæmpe vrede blandt amerikanske arbejdere og funktionærer over, i hvilken grad det økonomisk er gået og går tilbage for dem, mens ingen i den politiske elite i Washington synes at høre og ville tage folks reelle problemer op.

De oplever, at arbejdspladserne forsvinder og lønningerne stagnerer som følge af globalisering, frihandelsaftalerne og indvandring, at uligheden vokser og de rige bliver rigere og rigere, mens det går tilbage for dem selv.¹

Heller ikke demokraterne har kanaliseret denne vrede, tværtimod har demokraterne under Clinton og Obama fremmet frihandel og globalisering og dermed øget konkurrencen fra og outsourcingen til udlandet.²

2. Trump fører på trods af valgløfter politik for eliten.

Trump vandt valget på at italesætte denne frustration og på at love at gøre noget ved disse problemer, gøre noget for "Underamerika".

Men Trump har hidtil vist sig kun at bruge deres stemmer til at skaffe sig magten for at føre en i virkeligheden traditionel, dybt konservativ og højreorienteret neoliberalistisk økonomisk politik.

Hans regering består udover af generaler primært af millionærer og milliardærer og repræsentanter for erhvervslivets top og har da også barslet med det ene forslag efter det andet til bagdel for de mindre velstående og til fordel for de store koncerner og de rige.

Sygesikringen til de fattigste i "Obamacare" har Trump således – dog heldigvis indtil nu forgæves – forsøgt at afskaffe, mens erhvervslivet er blevet tilgodeset ved at fjerne miljørestriktioner på kulminedrift og olie og gasudvinding og gennem opsigelse af Parisklimaaf-talen.

3. Skattereform for erhvervslivet og de velbærgede.

¹) Jf. Rubin; Marcus: Trump rider på en legitim vrede og afmagt, Politiken, 03.12.17

<http://politiken.dk/debat/klummer/art6234031/Trump-rider-p%C3%A5-en-legitim-vrede-og-afmagt>

og jf. Stahl, Rune Møller: Trump varsler enden på globaliseringen. Information, 12.02.16

<https://www.information.dk/debat/2016/11/trumps-sejr-indvarsler-enden-paa-globaliseringen>

²) Jf. Lund, Henrik Herløv: Modstand mod globalisering bag USA's valg. Modkraft, 09.11.16

<http://modkraft.dk/artikel/modstand-mod-globalisering-bag-usas-valg> og jf Interview med Thomas Frank i Sindberg,

Mathias og Rune Lykkeberg: Trump har ret. Systemet er "rigged". Information 24.03.17

<https://www.information.dk/kultur/2017/03/trump-ret-systemet-rigged>

Men den skattereform, som Trump netop har fået det republikanske flertal til at vedtage, er det mest grelle eksempel på, hvor dybt reaktionær den økonomiske og fordelingsmæssige politik fra Trump er.

Trump lovede under valgkampen at gennemføre en skattereform til gavn for middelklassen: ”I i middelklassen skal have lov til at beholde nogle flere af jeres egne penge, beholde jeres hårdt tjente penge og bruge dem på det, som I har lyst til...”.³

Reformen tilgodeser helt overvejende koncerner og virksomheder og de rige, selvstændige og lederne i den økonomiske elite. Hovedelementet i reformen er således, at selskabsskatten permanent nedsættes fra 35 til 20 procent.

Også skatten på selvstændig virksomhed, partnerskaber og nogle typer investering nedsættes fra 39,6 pct. til 25.⁴ Og som prikken over i'et skal arveafgiften enten helt afskaffes (repræsentanternes hus) eller nedsættes stærkt (senatet).

Det er opskriften på gaver til erhvervslivet og de i forvejen i rige og velbærgede⁵, ikke til arbejdere og funktionærer.⁶

Skattesatserne for almindelige indkomster vil godt nok også blive sat ned, men kun i mindre grad og formentlig kun frem til 2025, hvorefter skatten for de almindelige indkomster igen vil stige og kun skattelettelserne til de rige vil blive tilbage.⁷

³) Kilde: Vaaben, Line: amerikansk skattereform koster billioner. Information 04.11.17.

<https://www.information.dk/udland/2017/11/the-cut-cut-cut-act-dyr-usa>

⁴) Jf. Burcharth, Martin: Trump vil give middelklassen skattelettelser i julegave, men først vinder de velbærgede.

Information, 29.11.17. <https://www.information.dk/udland/2017/11/trump-give-middelklassen-skattelettelser-julegave-foerst-vinder-velbjaergede>

⁵) Jf. Gleckman, Howard: ix Takeaways From The White House and Hill GOP's "Big Six" Tax Plan Tax Policy Center, 27.09.17. <http://www.taxpolicycenter.org/taxvox/six-takeaways-white-house-and-hill-gops-big-six-tax-plan>

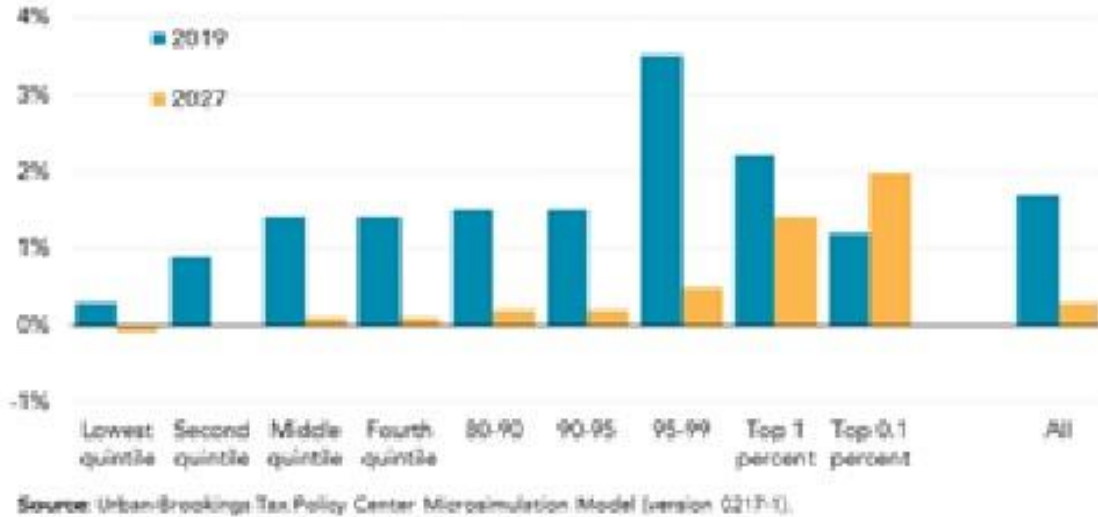
⁶) Burchthart, Martin: Trumps lovede skattelettelser ligner gaver til de rige og erhvervslivet. Information, 29.09.17

<https://www.information.dk/udland/2017/09/trumps-lovede-skattelettelser-middelklassen-ligner-gave-erhvervslivet-rige>

⁷) Jf. Gleckman, Howard; Senate Finance Panel Tax Bill Would Trim Taxes at First but Raise Them for Half of

Households By 2027. Tax Policy Center, 20.11.17. <http://www.taxpolicycenter.org/taxvox/senate-finance-panel-tax-bill-would-trim-taxes-first-raise-them-half-households-2027>

Figur: Procentvis ændring af disponibel indkomst (efter skat) i 2019 og 2027, fordelt på indkomstdeciler.⁸

Samtidig rammes mange almindelige indkomster af, at republikanerne med skattereformen sløjfer fradragsretten i den føderale indkomstskat for indkomstskat betalt til delstat og kommune. Da indkomstskat i delstater og grundskyld i kommuner bruges til at finansiere skoler og universiteter, infrastruktur og social bistand er dette er samtidig et angreb mod den elementer af velfærdsstat, som der trods alt er i det amerikanske samfund.⁹

Og det er ikke mindst et æselspark til demokraterne, fordi det især er i demokratiske stater, man har valgt at finansiere et højere velfærdsniveau gennem højere lokale skatter. Disse demokratisk ledede stater vil nu få nogle kraftige skatteforhøjelser for at republikanerne kan uddele gaver til de rigeste.

4. Republikanerne skamrider igen ”trickle down” effekter.

Når Trump og hans økonomiske rådgivere og ministre har skulle forklare, hvorledes sådanne superskattelettelser til de rigeste skulle kunne komme almindelige lønmodtagere til gode, har de henvist til, at når selskaber og virksomheder tjente flere penge, så ville de give højere lønninger til medarbejderne.

⁸) Kilde: Gleckman, Howard; Senate Finance Panel Tax Bill Would Trim Taxes at First but Raise Them for Half of Households By 2027. Tax Policy Center, 20.11.17. <http://www.taxpolicycenter.org/taxvox/senate-finance-panel-tax-bill-would-trim-taxes-first-raise-them-half-households-2027>

⁹) Jf. Burchhart, Martine: Skattereform kan koste republikanerne dyrt. Information, 04.12.17. https://www.information.dk/udland/2017/12/skatteform-kan-koste-trump-republikanerne-dyrt?lst_rel

Det skulle således de gamle postulerede ”trickle down effekter” fra Reagan æraen, som igen trækkes af stalden: Postulatet om, at når de rige tjente mere, ville de investere mere og skabe flere jobs og derigennem vil velstandsstigningen brede sig ud og ned i samfundet.

Desværre viste den reelle effekt heraf sig allerede i Reagans 80’ere og igen i Bush’s 00’ere at være stigende ulighed og indkomst - og formuekoncentration i toppen i stedet for, at velstanden bredte sig.¹⁰

Trickle – down effekten er således et neoliberalistisk ideologisk bluffnummer, der skal sælge reformen til arbejdere og funktionærer.

5. Ufinansierede skattelettelser bombe mod føderale velfærdsordninger.

Selvom der sker en vis fradragssanering for at finansiere reformen, er den i hovedsagen finansieret. Der mangler nærmere bestemt 1.500 milliarder dollars frem mod 2027 i finansiering af reformen.

Ifølge Trump og hans økonomer vil reformen tjene sig selv ind gennem at øge investeringer og skabe højere vækst.

Trump baserer sig igen her på gamle neoliberalistiske teorier, her nærmere bestemt om dynamiske effekter af skattelettelser gennem øget udbud.¹¹

Trump og hans økonomisk topfolk har konkret hævdet, at reformen ville medføre en vedvarende realvækst i BNP på mindst 3 procent.

Med et USA der allerede er inde i et opsving med forholdsvis lav arbejdsløshed og høj kapacitetsudnyttelse i erhvervslivet er dette dog usandsynligt, fordi potentialet for yderligere vækst relativt hurtigt vil være opbrugt.

En alternativ vurdering peger i stedet på, at reformen nok vil øge væksten de første par år, men at væksten herefter vil falme og at langtidseffekten i stedet vil blive være, at væksten svækkes pga. højere renter.

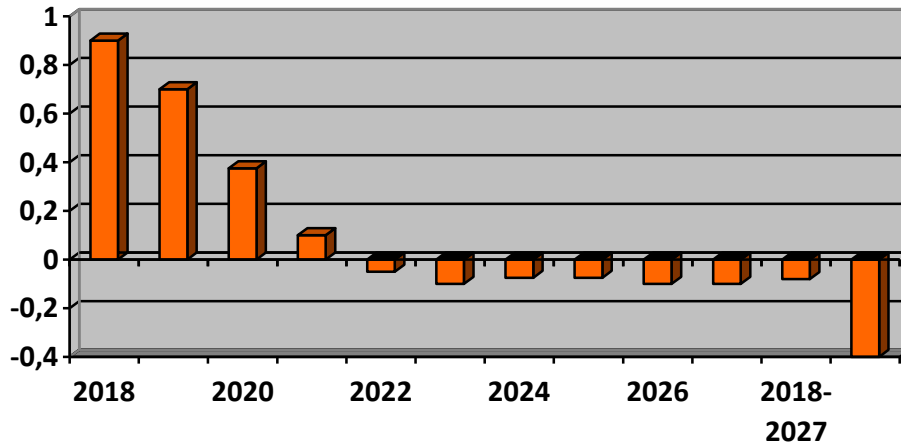
¹⁰⁾ For en kritik af trickle down teorierne, se Lund, Henrik Herløv: Opgør med neoliberalistisk økonomisk teori og politik. Juni 2017.

<http://www.henrikherloevlund.dk/artikler/Neoliberalistiskoekonomiskteoriogpolitik.pdf>

¹¹⁾ For en kritik af teorierne om dynamiske effekter af skattelettelser, se Lund, Henrik Herløv: Opgør med neoliberalistisk økonomisk teori og politik. Juni 2017.

<http://www.henrikherloevlund.dk/artikler/Neoliberalistiskoekonomiskteoriogpolitik.pdf>

Figur: Procentvis ændring i BNP på grund af Trump´s skattereform.¹²

I stedet for den postulerede finansiering af skattelettelserne vil resultatet derfor på sigt i stedet blive, at statsunderskuddet vokser. Reformen kan derfor på sigt kun finansieres gennem øget amerikansk låntagning, hvilket vil øge den i forvejen høje amerikanske udlandsgæld. Republikanerne har ellers i tider med demokratiske præsidenter talt imod at øge udlandsgælden, men det hører man ikke mere til.

Derimod er republikanske politikere begyndt at tale om, at man for at modvirke udlandsgælden skal skære i folkepensionen (Social Security) og den gratis sundhedsforsikring til ældre (Medicare).

Skattereformen skal altså bruges som løftestang for den republikanske kamp mod velfærdsstaten,

12) Gleckman, Howard The Big Six Tax Outline Would Lose \$2.4 Trillion Over 10 Years, According to TPC's New Dynamic Score. Tax policy Center, 27.10.17.

<http://www.taxpolicycenter.org/taxvox/big-six-tax-outline-would-lose-24-trillion-over-10-years-according-tpcs-new-dynamic-score>